МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Опікунство і піклування

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова
Форма навчання: денна/заочна
Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: для всіх галузей знань
Спеціальність: для всіх спеціальностей
Освітня програма: для всіх освітніх програм
Рік навчання: 2
Семестр: 3-8
Кількість кредитів (годин): Денна: 4 (120 год.: 20 - лекції; 28 - семінарські; 72 - самостійна робота); Заочна: 4 (120 год.: 6 - лекції; 6 - семінарські; 108 - самостійна робота)
Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Маніта Вікторія Олександрівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: викладач кафедри права і соціальної роботи
Кафедра: кафедра права і соціальної роботи **Робочій e-mail**: vikulya_manita@ukr.net
Години консультацій на кафедрі: вівторок, 16.10

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Опікунство і піклування» є вибірковим компонентом підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» дл всіх спеціальностей та спрямована на формування і розвиток загальних та спеціальних (фахових) компетентностей у відповідності до освітніх програм (опанування теорією, змістом та технологіями здійснення опікунства і піклування).

Передумови для вивчення дисципліни базується на вивченні таких дисциплін, як «Історія держави і права України», «Конституційне право України», навчальна правова практика (ознайомча).

Міждисциплінарні зв'язки дисципліна «*Опікунство і піклування*» є підґрунтям для подальшого написання курсової роботи з цивільного права і процесу та вивчення дисциплін «Адміністративне право і процес в Україні», «Основи ювенальної превенції та юстиці», «Кримінальне право України».

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми: «Право» спеціальності 081 Право.

1. *Знання*: етичні норми поведінки стосовно інших людей; бути екологічно грамотним; мати базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвиткові загальної культури та соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей,

знання вітчизняної історії, економіки й права; знання фундаментальних розділів математики в обсязі, необхідному для володіння математичним апаратом відповідної галузі знань; в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навики використання програмних засобів і навики роботи в комп'ютерних мережах; базові уявлення про категорії осіб, які потребують допомоги; сучасні уявлення про принципи державної політики у сфері соціальної освіти, завдання, напрями, зміст, методи, засоби, форми соціальної допомоги у роботі з різними групами клієнтів; базові уявлення про основні закономірності, історичні та сучасні досягнення практичної роботи щодо опікунства і піклування; про досвід соціальної роботи в Україні та інших державах світу; понятійно-категоріальний апарат дисципліни; сучасний стан і основні програми системи опікунства і піклування в Україні, основні напрями її реформування; володіти досвідом економічно розвинутих країн в області соціальної роботи щодо опікунства і піклування; основні принципові положення, які виступають орієнтиром у правовому регулюванні суспільних відносин у сфері соціальної роботи щодо опікунства і піклування та визначають суть, зміст і механізм функціонування даної галузі; коло суспільних відносин, що входять до сфери регулювання соціальної роботи щодо опікунства і піклування в Україні; основні проблеми законопроектної роботи з питань реформування соціальної роботи щодо опікунства і піклування; основні вимоги державних та відомчих нормативних актів з питань соціальної роботи щодо опікунства і піклування; структуру, повноваження та обов'язки державних органів, що здійснюють соціальну роботу щодо опікунства і піклування .

2. *Уміння:* системно і креативно мислити; адаптуватися у будь-якій ситуації, бути комунікабельним, наполегливим у досягненні мети; толерантним; розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства й уміти їх використовувати у професійній і соціальній діяльності; здатність використовувати математичні методи в обраній професії; уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси комплексний підхід у наданні соціальних послуг; здатність планувати й реалізовувати соціальні заходи; вести ділову дискусію; пропагувати знання в області соціальної роботи щодо опікунства і піклування та спеціальної психології користуватися статистичною, методичною та нормативною базою опікунства і піклування; оцінювати процеси, які відбуваються в соціальній сфері, зокрема щодо фінансування, управління та реалізації системи соціальної роботи щодо опікунства і піклування в сучасних умовах; уміти застосовувати одержані знання в наступній професійній діяльності; аналізувати діюче законодавство; правильно тлумачити і застосовувати норми необхідних нормативноправових актів на практиці при вирішенні конкретних життєвих ситуацій; давати необхідні роз`яснення з питань соціальної роботи щодо опікунства і піклування; готувати позови, відзиви і обґрунтування та інші процесуальні документи, необхідні для судового розгляду з питань соціальної роботи щодо опікунства і піклування; ефективно використовувати положення нормативноправових документів з питань соціальної роботи щодо опікунства і піклування; використовувати професійно-профільовані знання для соціальної роботи щодо опікунства і піклування; у визначенні психологічних, соціально-педагогічних механізмів впливу на соціалізацію особистості; здійсненні інформаційної роботи серед населення, стосовно питань соціальної роботи щодо опікунства і піклування; використовувати інформаційні технології для рішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.

3. *Комунікація:* використовувати набуті знання при веденні наукових дискусій з актуальних проблем опікунства і піклування; здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність); налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

4. *Автономність та відповідальність:* виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків; створювати позитивний імідж професії, її статусу в суспільстві.

*5. **Структура дисципліни***

Денна форма навчання:

Тема № 1. Соціальні складові опікунства та піклування

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Види соціальної захищеності дітей і дорослих на етапі демократичних перетворень. 2. Соціальні ситуації у житті громадян України, які потребують опікунства та піклування.	1. Березовська К.І. Правове регулювання відносин усиновлення з іноземним елементом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Одеса, 2019. 252 с. 2. Губанова О. В. Організаційно-правове регулювання усиновлення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». К., 2011. 200 с. 3. Деякі питання здійснення патронату над дитиною: постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №148 (станом на 10.07.2019). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2017-%D0%BF
Семінарське заняття (4 год.): 1. Основні групи населення, що потребують піклування й опікунства. 2. Тенденції щодо піклування й опікунства в структурі соціальної роботи. 3. Опіка як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування. 4. Піклування як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування.	1. Визначення напрямів соціальної політики української держави в контексті трансформації інституту сім'ї: Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень (2014). 19 с. Сайт НІСД. URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/Family2014-f2dfc.pdf 2. Захист дітей, які потребують особливої уваги суспільства за 2017 рік. Статистичний збірник. К.: ДКСУ, 2018. 77 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Патронат як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування. 2. Усиновлення як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування.	1. Березовська К.І. Правове регулювання відносин усиновлення з іноземним елементом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Одеса, 2019. 252 с. 2. Губанова О. В. Організаційно-правове регулювання усиновлення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». К., 2011. 200 с. Деякі питання здійснення патронату над дитиною: постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №148 (станом на 10.07.2019). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-

	2017-%D0%BF 3. Adoption And Children: A Human Rights Perspective. Strasbourg, 28 April 2011. Commissioner for Human Rights. CommDH/IssuePaper(2011)2. Original version. URL: https://rm.coe.int/adoption-and-children-a-human-rights-perspectiveissue-paper-commissio/16806dac00 P.8–9.

Тема № 2. Соціально-правовий зміст забезпечення опікунства та піклування в Україні

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Роль Конвенції про права людини і Конвенції про права дитини у забезпеченні належного рівня опікунства та піклування. 2. Нормативно-правова система забезпечення опікунства та піклування в Україні.	1. Зілковська Л.М. Правова природа договору про влаштування дітей до прийомної сім'ї. Актуальні проблеми науки і практики цивільного, житлового та сімейного права: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвячена 91-річчю з дня народження В. П. Маслова (м. Харків, 15 лютого 2013 р.). Х.: Право, 2013. С. 70–72. 2. Конвенція ООН «Про права дитини» URL: https://www.bdut.org.ua/prava-dytyny/zahyst-prav-ditej/ 3. Кубіцький С.О. Соціальні послуги вразливим категоріям населення: теорія, практика, інновації: монографія / С.О. Кубіцький. – К.: Видавництво «Міленіум», 2016. – 484 с. 4. Загальнодержавна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року: затверджено Законом України від 05.03.2009 №1065-VI. Оф. сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1065-17 5. Про затвердження Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року» : постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. No 453. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453-2018-%D0%BF#Text
Семінарське заняття (2 год.): 1. Основні підходи до забезпечення належного рівня	1. Деякі питання виплати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового

опікунства та піклування в сучасних умовах. 2. Роль медико-педагогічних комісій у встановленні форм соціального піклування.	забезпечення батькамвихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною", оплати послуг із здійснення патронату над дитиною та виплати соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя, підтримки малих групових будинків: постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 №552. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-2019-%D0%BF#n85 2. Лист МОН «Оргнізаційно–методичні засади забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами» No 1/9-539 від 08.08.2013 .
Завдання для самостійної роботи: 1. Правові питання врегулювання проблеми соціального сирітства. 2. Ставлення до проблеми соціального сирітства в Україні.	1. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. №800. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF/ed20181003 2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

Тема № 3. Розвиток традицій опікунства та піклування в Україні

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Історичні тенденції розвитку. 2. Місце та роль народних традицій в опікуванні сиріт і хворих.	1. Андрухів О.І. Правові засади з подолання дитячої безпритульності й бездоглядності у 1940–1950-х роках. Право і суспільство. 2017. №3. С. 3–7. 2. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах: навчальний посібник / Шинкарук В. Д., Сопівник Р. В., Сопівник І. В. – К.: Компринт, 2015. – 236 с.
Семінарське заняття (4 год.): 1. Значення християнства у розвитку соціальних поглядів на опікунство і піклування. 2. Соціально-правові засади опікунства та піклування в радянські часи. 3. Розвиток традицій опікунства та піклування в умовах різних	1. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах: навчальний посібник / Шинкарук В. Д., Сопівник Р. В., Сопівник І. В. – К.: Компринт, 2015. – 236 с. 2. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року. Указ 9 Президента України від 22 жовтня 2012 року No 609/2012. URL:

етнічних культур у сучасних умовах. 4. Інститут опіки у звичаєвому та позитивному праві (IX–XVII ст.)	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609/2012 3. Рудий Н.Я. Інститут опіки і піклування в Україні: історикоправове дослідження: монографія / Назар Ярославович Рудий. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 216 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Опіка і піклування у Другій Речі Посполитій (1918–1939) та Українській РСР	1. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року. Указ 9 Президента України від 22 жовтня 2012 року No 609/2012. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609/2012

Тема № 4. Сутність і особливості опікунства та піклування

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.): 1. Соціальні умови опікунства та піклування. 2. Юридичні підстави визначення опікунства та піклування. 3. Медико-соціальні комісії. 4. Морально-правові обов’язки опікунів і усиновителів.	1. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. №800. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF/ed20181003 2. Зілковська Л. М., Черненко В. А. Проблемні питання застосування законодавства про стягнення аліментів з батьків, діти яких були усиновлені. Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2016. №1. С. 109–119.
Семінарське заняття (4 год.): 1. Матеріальні ресурси забезпечення опікунства. 2. Поняття про подвійне опікунство. 3. Форм і методи підготовки опікунів до виконання своїх обов’язків. 4. Правові гарантії забезпечення належного рівня опікунства і піклування.	1. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. №800. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF/ed20181003 2. Кубіцький С.О. Соціальні послуги вразливим категоріям населення: теорія, практика, інновації: монографія / С.О. Кубіцький. – К.: Видавництво «Міленіум», 2016. – 484 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Умови припинення опікунства і піклування.	1. Цивільне право України – Дзера О. В. – 4. Припинення опіки та піклування

Тема № 5. Соціальні технології при опікунстві і піклуванні

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Поняття про соціальні технології у соціальній роботі. 2. Види соціальних технологій.	1. Манохіна І.В. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: навчальний посібник / І.В. Манохіна. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2012. – 276 с. 2. Севастіян Я.П. Технології соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами в закладах освіти : Кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня магістр спеціальності 231 Соціальна робота / Кер. канд.пед.наук, доц. Замашкіна О.Д. - Ізмаїл, 2021. - 116 с. 3. Драхня Є.В. Соціалізуючий вплив на дитину діяльності центру соціально-психологічної реабілітації : Кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня магістр спеціальності 231 Соціальна робота / Кер. канд.пед.наук, доц. Замашкіна О.Д. - Ізмаїл, 2021. - 131 с.
Семінарське заняття (4 год.): 1. Методи соціальних технологій. 2. Етапи соціальних технологій. 3. Соціально-педагогічний аспект забезпечення опікунства та піклування. 4. Соціальні програми опікунства та піклування у системі служб соціальної роботи.	1. Зілковська Л. М., Черненко В. А. Проблемні питання застосування законодавства про стягнення аліментів з батьків, діти яких були усиновлені. Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2016. №1. С. 109–119. 2. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її І етапу схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 №526- р. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-%D1%80?lang=en 3. Манохіна І.В. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: навчальний посібник / І.В. Манохіна. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2012. – 276 с. 4. Фурдуй С.Б. Процес підготовки фахівців соціономічної сфери: формування професійних компетентностей / С.Б. Фурдуй, О.Д. Замашкіна, В.О. Маніта // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 28. Том 4. – С. 194-199.

Завдання для самостійної роботи: 1. Юридична практика вирішення суперечок між опікуваним та опікуном (піклувальником)	1. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закп. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015. – 432 с.

Тема № 6. Забезпечення опікунства та піклування у службах соціальної роботи

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Значення системи служб соціальної роботи у вирішенні проблем опікунства та піклування. 2. Структура та типологія опікунства та піклування у соціальній роботі.	1. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 №20/95-ВР (станом на 09.02.2017). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80 2. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її І етапу схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 №526- р. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-%D1%80?lang=en
Семінарське заняття (4 год.): 1. Державні і недержавні організації опікунства та піклування. 2. Система відомств і установ опікунства та піклування в Україні. 3. Органи опікунства та піклування. 4. Система опікунства дітей, позбавлених батьківського піклування.	1. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 №20/95-ВР (станом на 09.02.2017). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80 2. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її І етапу схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 №526- р. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-%D1%80?lang=en
Завдання для самостійної роботи: 1. Зміст і форми роботи установ, які зайняті опікунством та піклуванням. 2. Система соціального захисту прав дитини.	1. Регіональна програма реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Харківській області на 2018 – 2026 роки: рішення Харківської обласної ради від 30.08.2018 №774-VII (XVII сесія VII скликання). Сайт Харківської обласної ради. URL: www.oblrada.kharkov.ua › docs › 774-VII_programa 2. Про зміни в системі дитячих спеціалізованих закладів соціальної спрямованості до міської ради та реорганізацію комунальної установи «Центр

	соціально-психологічної реабілітації дітей»: рішення Одеської міської ради 453 №6264-VI від 21.01.2015. Оф. сайт м. Одеса. URL: https://omr.gov.ua/ua/acts/council/6 6978/ 3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми. ЗаконУкраїни. Відомості Верховної Ради. 2016. № 10. ст.99. 4. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» щодо наставництва» від 08.09.2016 No 1504-VIII URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1504-19

Тема № 7. Соціальнодемографічні і психологічні особливості людей, які потребують піклування й опікунства

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Соціально-психологічні особливості категорій осіб, які потребують опікунства. 2. Проблема ранньої втрати батьків, захворювань та психічних розладів. Проблеми, пов'язані з недієздатністю людини.	1. Про зміни в системі дитячих спеціалізованих закладів соціальної спрямованості до міської ради та реорганізацію комунальної установи «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей»: рішення Одеської міської ради 453 №6264-VI від 21.01.2015. Оф. сайт м. Одеса. URL: https://omr.gov.ua/ua/acts/council/6 6978/
Семінарське заняття (2 год.): 1. Психологічні особливості соціалізації людей, які опинилися у кризовому становищі. 2. Проблеми дітей, які залишилися без піклування.	1. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. 2. Манохіна І.В. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: навчальний посібник / І.В. Манохіна. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2012. – 276 с. 3. Замашкіна О.Д. Навчально-методичні рекомендації «Основи соціальної реабілітації» орієнтований на студентів, магістрантів педагогічного факультету спеціальності 231 Соціальна робота. Представлені історичні аспекти, теоретико-методологічні основи соціальної реабілітації як напрями комплексної

	реабілітації і основи соціальної інтеграції інвалідів та інших категорій осіб з обмеженням життєдіяльності; технології соціальної реабілітації різних категорій осіб, а також роль і участь в ній професійних соціальних працівників.
Завдання для самостійної роботи: 1. Безпритульність як соціальне явище. 2. Ситуація соціального розвитку неповнолітніх з дисфункціональних сімей.	1. Андрухів О.І. Правові засади з подолання дитячої безпритульності й бездоглядності у 1940–1950-х роках. Право і суспільство. 2017. №3. С. 3–7. 2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

Тема № 8. Вітчизняний та зарубіжний досвід соціального догляду за особами, які потребують опікунства та піклування

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.): 1. Соціальне сирітство як світовий феномен. 2. Превентивні форми роботи з цільовими групами. 3. Система соціальних установ для утримання цільових груп: дитячі будинки, будинки безпеки, напівнезалежні установи, спеціалізовані інтернати, хоспіси, комуни реабілітації.	1. Шеремет А. М. Наслідки інституалізації дітей для формування прив'язаності. Науковий журнал «Український психолого-педагогічний науковий збірник» №21 (21) 2020 р. С. 106–112. 2. Liam Reynolds & Andrea Dzalto. Generation Homeless: The numbers behind the story December, 2019. Shelter. URL: https://england.shelter.org.uk/__data/assets/f_file/0009/1876518/Generation_homeless.p 3. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року. Указ 9 Президента України від 22 жовтня 2012 року No 609/2012. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609/2012
Семінарське заняття (4 год.): 1. Деінституалізація та реформи у сфері захиту дітей. Правове врегулювання. 2. Механізми децентралізації соціальних послуг в україні. 3. Види прийомних сімей. Особливості правового регулювання.	1. Шеремет А. М. Реформування державної системи опіки над дітьми як пріоритетний напрямок політики України. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки №4 (66), 2016. С. 180 –188. 2. М. Кравченко Механізми децентралізації соціальних послуг в україні Науковий вісник. 2014. Вип. 14 "Демократичне врядування" URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk14/fail/kravchenko.pdf
1. **Завдання для самостійної роботи:** Практика роботи з наркоманами і ВІЛ-інфікованими.	1. ВІЛ-інфекція в Україні // Інформаційний бюлетень МОЗ України. – 2013. – №40 2. Стратегія політики щодо наркотиків до

	2020 р. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. №735-р. Взято з http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80. 3. Чернецька Ю. І. Вплив чинників десоціалізації на формування наркозалежної особистості / Ю. І. Чернецька // Актуальні питання гуманітарних наук : [міжвуз. зб. наук. праць мол. вч. Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка]. – Дрогобич : Посвіт, 2015. – Вип.14. – С. 330-337.

Заочна форма навчання:

Тема № 1. Соціальні складові опікунства та піклування

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (1 год.): 1. Види соціальної захищеності дітей і дорослих на етапі демократичних перетворень. 2. Соціальні ситуації у житті громадян України, які потребують опікунства та піклування.	1. Березовська К.І. Правове регулювання відносин усиновлення з іноземним елементом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Одеса, 2019. 252 с. 2. Губанова О. В. Організаційно-правове регулювання усиновлення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». К., 2011. 200 с. 3. Деякі питання здійснення патронату над дитиною: постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №148 (станом на 10.07.2019). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2017-%D0%BF
Семінарське заняття (- год.): не передбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.	
Завдання для самостійної роботи: 3. Патронат як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування. 4. Усиновлення як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування.	1. Березовська К.І. Правове регулювання відносин усиновлення з іноземним елементом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Одеса, 2019. 252 с. 2. Губанова О. В. Організаційно-правове регулювання усиновлення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право;

	інформаційне право». К., 2011. 200 с. Деякі питання здійснення патронату над дитиною: постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №148 (станом на 10.07.2019). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2017-%D0%BF 3. Adoption And Children: A Human Rights Perspective. Strasbourg, 28 April 2011. Commissioner for Human Rights. CommDH/IssuePaper(2011)2. Original version. URL: https://rm.coe.int/adoption-and-children-a-human-rights-perspectiveissue-paper-commissio/16806dac00 P.8–9.

Тема № 2. Соціально-правовий зміст забезпечення опікунства та піклування в Україні

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (- год.): не передбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.	
Семінарське заняття (1 год.): 1. Основні підходи до забезпечення належного рівня опікунства та піклування в сучасних умовах. 2. Роль медико-педагогічних комісій у встановленні форм соціального піклування.	1. Деякі питання виплати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькамвихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною", оплати послуг із здійснення патронату над дитиною та виплати соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя, підтримки малих групових будинків: постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 №552. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-2019-%D0%BF#n85 2. Лист МОН «Оргнізаційно–методичні засади забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами» No 1/9-539 від 08.08.2013 .
Завдання для самостійної роботи: 1. Правові питання врегулювання проблеми соціального сирітства. 2. Ставлення до проблеми соціального сирітства в Україні.	1. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та

	здоров'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. №800. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF/ed20181003 2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

Тема № 3. Розвиток традицій опікунства та піклування в Україні

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (1 год.): 1. Історичні тенденції розвитку. 2. Місце та роль народних традицій в опікуванні сиріт і хворих.	1. Андрухів О.І. Правові засади з подолання дитячої безпритульності й бездоглядності у 1940–1950-х роках. Право і суспільство. 2017. №3. С. 3–7. 2. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах: навчальний посібник / Шинкарук В. Д., Сопівник Р. В., Сопівник І. В. – К.: Компринт, 2015. – 236 с.
Семінарське заняття (1 год.): 1. Значення християнства у розвитку соціальних поглядів на опікунство і піклування. 2. Соціально-правові засади опікунства та піклування в радянські часи. 3. Розвиток традицій опікунства та піклування в умовах різних етнічних культур у сучасних умовах. 4. Інститут опіки у звичаєвому та позитивному праві (IX–XVII ст.)	1. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах: навчальний посібник / Шинкарук В. Д., Сопівник Р. В., Сопівник І. В. – К.: Компринт, 2015. – 236 с. 2. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року. Указ 9 Президента України від 22 жовтня 2012 року No 609/2012. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609/2012 3. Рудий Н.Я. Інститут опіки і піклування в Україні: історикоправове дослідження: монографія / Назар Ярославович Рудий. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 216 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Опіка і піклування у Другій Речі Посполитій (1918–1939) та Українській РСР	1. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року. Указ 9 Президента України від 22 жовтня 2012 року No 609/2012. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609/2012

Тема № 4. Сутність і особливості опікунства та піклування

Перелік питань/завдань, що виноситься на	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**

обговорення/опрацювання	
Лекція (1 год.): 1. Соціальні умови опікунства та піклування. 2. Юридичні підстави визначення опікунства та піклування. 3. Медико-соціальні комісії. 4. Морально-правові обов'язки опікунів і усиновителів.	1. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. №800. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF/ed20181003 2. Зілковська Л. М., Черненко В. А. Проблемні питання застосування законодавства про стягнення аліментів з батьків, діти яких були усиновлені. Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2016. №1. С. 109–119.
Семінарське заняття (1 год.): 1. Матеріальні ресурси забезпечення опікунства. 2. Поняття про подвійне опікунство. 3. Форм і методи підготовки опікунів до виконання своїх обов'язків. 4. Правові гарантії забезпечення належного рівня опікунства і піклування.	1. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. №800. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF/ed20181003 2. Кубіцький С.О. Соціальні послуги вразливим категоріям населення: теорія, практика, інновації: монографія / С.О. Кубіцький. – К.: Видавництво «Міленіум», 2016. – 484 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Умови припинення опікунства і піклування.	1. Цивільне право України – Дзера О. В. – 4. Припинення опіки та піклування

Тема № 5. Соціальні технології при опікунстві і піклуванні

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (1 год.): 1. Поняття про соціальні технології у соціальній роботі. 2. Види соціальних технологій.	1. Манохіна І.В. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: навчальний посібник / І.В. Манохіна. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2012. – 276 с. 2. Севастіян Я.П. Технології соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами в закладах освіти : Кваліфікаційна робота

	здобувача освітнього ступеня магістр спеціальності 231 Соціальна робота / Кер. канд.пед.наук, доц. Замашкіна О.Д. - Ізмаїл, 2021. - 116 с. 3. Драхня Є.В. Соціалізуючий вплив на дитину діяльності центру соціально-психологічної реабілітації : Кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня магістр спеціальності 231 Соціальна робота / Кер. канд.пед.наук, доц. Замашкіна О.Д. - Ізмаїл, 2021. - 131 с.
Семінарське заняття (- год.): не передбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.	
Завдання для самостійної роботи: 1. Юридична практика вирішення суперечок між опікуваним та опікуном (піклувальником)	1. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закп. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015. – 432 с.

Тема № 6. Забезпечення опікунства та піклування у службах соціальної роботи

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (1 год.): 1. Значення системи служб соціальної роботи у вирішенні проблем опікунства та піклування. 2. Структура та типологія опікунства та піклування у соціальній роботі.	1. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 №20/95-ВР (станом на 09.02.2017). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80 2. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її І етапу схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 №526- р. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-%D1%80?lang=en
Семінарське заняття (1 год.): 1. Державні і недержавні організації опікунства та піклування. 2. Система відомств і установ опікунства та піклування в Україні. 3. Органи опікунства та піклування. 4. Система опікунства дітей, позбавлених батьківського піклування.	1. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 №20/95-ВР (станом на 09.02.2017). Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80 2. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її І етапу схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України

	від 09.08.2017 №526- р. Сайт ВРУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-%D1%80?lang=en
Завдання для самостійної роботи: 1. Зміст і форми роботи установ, які зайняті опікунством та піклуванням. 2. Система соціального захисту прав дитини.	1. Регіональна програма реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Харківській області на 2018 – 2026 роки: рішення Харківської обласної ради від 30.08.2018 №774-VII (XVII сесія VII скликання). Сайт Харківської обласної ради. URL: www.oblrada.kharkov.ua › docs › 774-VII_programa 2. Про зміни в системі дитячих спеціалізованих закладів соціальної спрямованості до міської ради та реорганізацію комунальної установи «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей»: рішення Одеської міської ради 453 №6264-VI від 21.01.2015. Оф. сайт м. Одеса. URL: https://omr.gov.ua/ua/acts/council/6 6978/ 3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми. ЗаконУкраїни. Відомості Верховної Ради. 2016. № 10. ст.99. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» щодо наставництва» від 08.09.2016 No 1504-VIII URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1504-19

Тема № 7. Соціальнодемографічні і психологічні особливості людей, які потребують піклування й опікунства

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (1 год.): 1. Соціально-психологічні особливості категорій осіб, які потребують опікунства. 2. Проблема ранньої втрати батьків, захворювань та психічних розладів. Проблеми, пов’язані з недієздатністю людини.	1. Про зміни в системі дитячих спеціалізованих закладів соціальної спрямованості до міської ради та реорганізацію комунальної установи «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей»: рішення Одеської міської ради 453 №6264-VI від 21.01.2015. Оф. сайт м. Одеса. URL: https://omr.gov.ua/ua/acts/council/6 6978/

Семінарське заняття (1 год.): 1. Психологічні особливості соціалізації людей, які опинилися у кризовому становищі. 2. Проблеми дітей, які залишилися без піклування.	1. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. 2. Манохіна І.В. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: навчальний посібник / І.В. Манохіна. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2012. – 276 с. 3. Замашкіна О.Д. Навчально-методичні рекомендації «Основи соціальної реабілітації» орієнтований на студентів, магістрантів педагогічного факультету спеціальності 231 Соціальна робота. Представлені історичні аспекти, теоретико-методологічні основи соціальної реабілітації як напрями комплексної реабілітації і основи соціальної інтеграції інвалідів та інших категорій осіб з обмеженням життєдіяльності; технології соціальної реабілітації різних категорій осіб, а також роль і участь в ній професійних соціальних працівників.
Завдання для самостійної роботи: 1. Безпритульність як соціальне явище. 2. Ситуація соціального розвитку неповнолітніх з дисфункціональних сімей.	1. Андрухів О.І. Правові засади з подолання дитячої безпритульності й бездоглядності у 1940–1950-х роках. Право і суспільство. 2017. №3. С. 3–7. 2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

Тема № 8. Вітчизняний та зарубіжний досвід соціального догляду за особами, які потребують опікунства та піклування

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (- год.): не передбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.	
Семінарське заняття (1 год.): 1. Деінституалізація та реформи у сфері захиту дітей. Правове врегулювання. 2. Механізми децентралізації соціальних послуг в україні.	1. Шеремет А. М. Реформування державної системи опіки над дітьми як пріоритетний напрямок політики України. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби

3. Види прийомних сімей. Особливості правового регулювання.	України. Серія: педагогічні науки №4 (66), 2016. С. 180 –188. 2. М. Кравченко Механізми децентралізації соціальних послуг в україні Науковий вісник. 2014. Вип. 14 “Демократичне врядування” URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk14/fail/kravchenko.pdf
Завдання для самостійної роботи: 1. Практика роботи з наркоманами і ВІЛ-інфікованими.	1. ВІЛ-інфекція в Україні // Інформаційний бюлетень МОЗ України. – 2013. – №40 2. Стратегія політики щодо наркотиків до 2020 р. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. №735-р. Взято з http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80. 3. Чернецька Ю. І. Вплив чинників десоціалізації на формування наркозалежної особистості / Ю. І. Чернецька // Актуальні питання гуманітарних наук : [міжвуз. зб. наук. праць мол. вч. Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка]. – Дрогобич : Посвіт, 2015. – Вип.14. – С. 330-337

5. ***Політика курсу***

Політика щодо відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов’язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов’язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Зразок модульної контрольної роботи

1. Генеза соціальної роботи з сім'ями і дітьми: благодійність, доброчинність, захист, допомога
2. Моделі соціальної роботи з сім'ями: опіка, допомога, забезпечення, контроль.

Форма підсумкового контролю залік.

Залікова оцінка виставляється здобувачу на підставі результатів виконання певних видів робіт зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни. Оцінка за семестр виставляється за результатами поточного і проміжного контролю.

Критерії оцінювання результатів навчання

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	**70 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	**30 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**35 балів** (поточний контроль)	**16 балів** (проміжний контроль)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження

	власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	**Максимальна кількість балів**
Анотування наукових статей	5
Реферат	10
Презентація	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження,

виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Тематика індивідуальних завдань

1. Історичні передумови виникнення інституту опіки та піклування.
2. Опіка як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування.
3. Піклування як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування.
4. Патронат як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування.
5. Усиновлення як форма державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування.
6. Інституційні установи державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування, що підпорядковані Міністерству охорони здоров'я України.
7. Інституційні установи державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування, що підпорядковані Міністерству освіти і науки України.
8. Інституційні установи державної турботи про дітей, які залишилися без батьківського піклування, що підпорядковані Міністерству праці та соціальної політики України.
9. Опіка як форма державної турботи про недієздатних осіб.
10. Піклування як форма державної турботи про осіб з обмеженою дієздатністю.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

Викладач _____ Маніта В.О.

Затверджено на засіданні кафедри права і соціальної роботи протокол N 6 від «13» січня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ Метіль А.С.